

**ДУБРОВИЦЬКА РАЙОННА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ
ЦЕНТР ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

ПОГОДЖЕНО

Протокол засідання
науково-методичної ради
Дубровицького райметодкабінету
30. 08. 2019 № 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ управління освіти, молоді
та спорту Дубровицької районної
державної адміністрації
06. 09. 2019 № 273

Навчальна програма з позашкільної освіти
науково-технічного напрямку

«Паперопластика»

3 роки навчання

м. Дубровиця – 2019

Автор: Гурик Людмила Петрівна, керівник гуртків центру позашкільної освіти

Рецензенти:

Семенюк М.І. – директор центру позашкільної освіти.

Антосюк М.В. – методист центру позашкільної освіти.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Одним з актуальних завдань сучасної освіти є розвиток творчого, нестандартного просторового мислення і застосування його у практичній діяльності. І чим раніше діти будуть залучені до цього процесу, тим легше вони в подальшому будуть стверджуватися як особистості, проявляти творчий індивідуальний потенціал.

Чуттєве сприйняття світу захоплює дитину, повністю володіє ним, штовхає до творення, пошукової діяльності, розкриваючи творчі здібності, закладені в дитині з народження. Як допомогти дитині відкрити себе найбільш повно? Як створити умови для динаміки творчого зростання і підтримати допитливе прагнення дитини пізнати світ у всіх його яскравих фарбах і проявах? У цьому допоможе плетіння з газет - один з найпростіших, захоплюючих і доступних способів роботи з папером. Тут дитині дається можливість реально, самостійно відкрити для себе чарівний світ аркуша паперу, осягнути властивості, структуру. Система роботи з папером побудована за принципом від простого до складного. Оволодіння рядом технологій вимагає терпіння і акуратності, а виріб – ретельності у виконанні, адже майстерність - це завжди наполеглива праця.

Програма передбачає розвиток у дітей образотворчих, художньо-конструкторських здібностей, нестандартного мислення, естетичного смаку, творчої індивідуальності. Це озброює дітей здатністю не тільки відчувати гармонію, а й створювати її в будь-якій життєвій ситуації, в будь-якій діяльності, у відносинах з людьми, з навколишнім світом.

Папір, як матеріал для дитячої творчості, ні з чим не порівнянний (легкість обробки, мінімум інструментів). Здатність паперу зберігати, надавати форму, відомий запас міцності дозволяє робити не тільки забавні вироби, але і цілком потрібні для повсякденного вжитку предмети (кошик, квіти, панно і т.д.).

Будь-яка робота з папером - складання, вирізування, плетіння - не тільки захоплююча, але і пізнавальна. Папір дає можливість дитині проявити свою індивідуальність, втілити задум, відчути радість творчості. Діти осягають справді універсальний характер паперу, відкриваючи його вражаючі якості, знайомляться з найпростішими виробами з паперу та з приготуваннями більш складних і, разом з тим, цікавих виробів. Крім того, діти набувають навичок конструкторської, навчально-дослідної роботи, досвід роботи в колективі, вміння вислуховувати і сприймати чужу точку зору.

Діти не люблять одноманітної монотонної праці, вона їх швидко стомлює, внаслідок цього у дітей може пропасти інтерес до роботи, тому на кожному занятті види виробів необхідно змінювати. Важливо, щоб у роботі діти могли виявити, творчість, фантазію, що, безсумнівно, буде сприяти підвищенню ефективності праці. Вірно поставлена робота гуртка має велике виховне значення. У дітей розвивається почуття колективізму, відповідальності і гордості за свою працю, повагу до праці інших..

Діти, бачачи готові вироби, порівнюють їх, переваги достоїнства і недоліки, критично підходять до своєї роботи, у них виробляється аналітичний розум. Особливо важливо, що діти пізнають значимість своєї праці, її корисність для оточуючих. Дуже важливо керівнику гуртка удосконалювати естетичний смак дітей, розвивати почуття прекрасного, підтримувати творчий початок в діяльності дитини.

Гурток «Паперопласика» створений з метою розвитку та реалізації творчих здібностей учнів. Робота гуртка організовується з урахуванням досвіду дітей та їх вікових особливостей.

Метою програми є формування компетентностей особистості у процесі створення поробок із паперу.

Пізнавальної: оволодіння знаннями про папір, його виробництво, види, властивості, способи конструювання з паперу;

Практичної: оволодіння способами та прийомами складання паперу, формування практичних умінь і навичок виготовлення різних моделей з паперу;

Творчої: набуття досвіду власної творчої діяльності, емоційний, фізичний та інтелектуальний розвиток; задоволення потреб особистості у творчій самореалізації;

Соціальної: виховання культури праці, формування дружніх стосунків; відчуття відповідальності, колективізму та взаємодопомоги.

Програма гуртка розрахована на роботу з вихованцями віком від 6-14 років. Вона передбачає навчання дітей у групах початкового, основного та вищого рівнів і розрахована на 3 роки навчання:

1-й рік навчання – початковий рівень – 144 год, 4 год на тиждень;

2-й рік навчання – основний рівень – 216 год, 6 год на тиждень;

3-й рік навчання – вищий рівень – 144 год, 4 год на тиждень.

Наповнюваність навчальних груп становить 10-15 дітей.

В даній програмі теоретичні заняття чергуються із практичною роботою, якій надається значна перевага. Теми подано в порядку зростання складності матеріалу.

На перших заняттях слід приділити значну увагу оволодінню навичкам точного складання паперу, акуратності при вирізанні кола, овалів та інших контурів, ознайомленню з папером різних видів та його властивостями.

Повторення раніше вивченого матеріалу надасть можливість гуртківцям глибше засвоїти програму, стимулювати розвиток пам'яті, а дітям, які щойно прийшли, швидше адаптуватися до роботи в гуртку.

Основними формами оцінювання роботи гуртківців є їхня участь у різних конкурсах, акціях, змаганнях, виставках тощо.

Теми й розподіл годин за темами вказано орієнтовно. Керівник гуртка може вносити зміни, доповнення, у разі необхідності переставляти порядок тем і доповнювати їх.

Початковий рівень, перший рік навчання.
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Розділ, тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	всього
1	Вступне заняття .	2	-	2
2	Найпоширеніші традиційні в Україні вироби з паперу. Чарівний папір.	2	4	6
3	Історичні відомості про виникнення та розвиток лозоплетіння.	2		2
4	Розрахунок та підбір матеріалів для плетіння.	2		2
5	Вирізання смужок для скручування трубочок. Основні правила роботи.	2	4	6
6	Прийоми і способи фарбування виробів.	2	2	4
7	Види плетіння з газет. Просте плетіння. Пошарове плетіння. Нахилене плетіння. Плетіння мотузкою.	2	34	36
8	Основні види кріплення та з'єднання в газето плетінні.	2	6	8
9	Плетіння найпростіших виробів. Плетення виробів без дна та з неплетеним дном. Плетення декоративної тарелі Плетення кошиків	4	36	40
10	Вироби з серветок (квіти, букети, картини і т.д.)	2	10	12
11	Основи композиції з паперу. Вироби з гофрованого паперу (помпони, квіткові композиції)	2	12	14

1 2	Організація та проведення виставок.	2	8	10
1 3	Підсумкове заняття	2	-	2
	Разом	14	130	144

Зміст програми

1. Вступ (2 год.)

Теоретична частина. Мета та зміст роботи гуртка. Інструменти й матеріали. Історія винайдення паперу. Властивості паперу та основні прийоми роботи з ним. Демонстрація кращих моделей. Вступний інструктаж із техніки безпеки.

Практична частина. Виготовлення виробів із паперу на вільну тему з метою перевірки рівня підготовки дітей.

2. Найпоширеніші традиційні в Україні вироби з паперу.

Чарівний папір (6 год.)

Теоретична частина. Історія виникнення й розвитку мистецтва виготовлення поробок із паперу. Найпростіші вироби в техніці витинанки паперопластики.

Практична частина. Виготовлення витинанок із квадратного аркуша паперу, зі стрічки. Вироби в техніці оригамі і паперопластики.

3. Історичні відомості про виникнення та розвиток лозоплетіння.(2 год.)

Теоретична частина. Лозоплетіння як один із найдавніших видів декоративно-прикладного мистецтва. Особливості виробів з лози. Перші згадки про ремесло, етапи розвитку та становлення промислу. Осередки лозоплетіння в Україні. Центри лозоплетіння даного регіону. Сучасний стан розвитку ремесла. Майстри лозоплетіння в Україні.

4. Розрахунок та підбір матеріалів для плетення. (2 год.)

Практична частина. Розрахунок та підбір матеріалів для плетення в залежності від творчого задуму та об'єкту праці

5. Вирізання смужок для скручування трубочок.Основні правила роботи. (6год.)

Практична частина. Заготівля матеріалу. Скручування трубочок різної довжини, для виконання виробів.

6. Прийоми і способи фарбування виробів. (4 год.)

Практична частина. Заготівля газетних трубочок. Відбілювання трубочок, фарбування. Види фарбування виробів.

7. Види плетіння з газет. Просте плетіння. Пошарове плетіння. Нахилене плетіння. Плетіння мотузкою. (36 год.)

Практична частина. Просте плетення. Плетення способом мотузочки. Плетення в шашку. Плетення в шах матку. Плетення косички. Плетення загинки. Плетення полотна із стрічок. Пошарове плетення. Плетення рядами. Квадратне плетення. Загинка в три пари прутів. Загинка косою з трьох пар прутів. Правила техніки безпеки при роботі.

8. Основні види кріплення та з'єднання в газето плетінні. (8 год.)

Практична частина. Види кріплення деталей у виріб. З'єднання деталей, їх особливості. Особливості введення нових прутів та стрічок для продовження процесу плетення. Правила техніки безпеки при роботі. Виконання тренувальних вправ плетення із включенням операцій кріплення та з'єднання деталей.

9. Плетіння найпростіших виробів. Плетення виробів без дна та з неплетеним дном. Плетення декоративної тарелі Плетення кошків (40 год.)

Практична частина. Технологія плетення кашпо. Технологія плетення вази. Технологія плетення абажура. Роль шаблонів у побудові форми виробу. Правила техніки безпеки при роботі. Плетення виробів без дна та з неплетеним дном.

Об'єкти праці: Плетення декоративної тарелі Плетення кошків

10. Вироби із серветок (12 год.)

Теоретична частина. Основні техніки виконання виробів із серветок. Техніка виконання квітів, листя, стебла, пелюсток та інші деталі. Правила виконання окремих деталей.

Практична частина. Виготовлення окремих деталей, збір композиції. Виготовлення квітів, листя, пелюсток різними способами. Оформлення виробу.

11. Основи композиції з паперу. Вироби з гофрованого паперу (14 год.)

Теоретична частина. Гофрування паперу за допомогою «долинок» і «гірок», застосування елементів «ялинкових структур». Зразки та ілюстрації виробів із гофрованого паперу, зокрема, англійського дизайнера Поля Джексона. Авторські роботи Ольги Сухаревської.

Практична частина. виготовлення найпростіших виробів, виконаних у техніці гофрування: квіти, листівки, метелики, рибки, пташки, закладки, ліхтарики.

12. Організація та проведення виставок. (12 год.)

Практична частина. виготовлення індивідуальних і групових робіт в одній або змішаних техніках конструювання на визначену тему або за власним задумом. Творчий звіт гуртківців у групах і школі з демонстрацією виробів.

12. Підсумкове заняття (2 год.)

Підведення підсумків роботи за рік, відзначення кращих гуртківців. Огляд новинок літератури. Завдання на літо.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- історію винайдення паперу та його властивості;
- найпоширеніші традиційні вироби з паперу;
- умовні позначення, базові форми;
- види витинанок та аплікацій;
- прийоми гофрування паперу;
- правила техніки безпеки.

Вихованці мають вміти:

- виготовляти найпростіші вироби в техніці витинанки, паперопластики;
- виконувати гофрування паперу та виготовляти з нього різні вироби;
- виготовляти різні види аплікацій.

У вихованців мають бути сформовані компетенції:

пізнавальна - оволодіння елементарними знаннями про папір, його види та властивості;

практична - формування вмінь і навичок роботи з папером;

творча - формування уяви та фантазії дитини;

соціальна – розвиток позитивних якостей особистості: працелюбність, самостійність, наполегливість.

Основний рівень, перший рік навчання
НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Розділ, тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	всього
1	Вступне заняття .	3	-	3
2	Основні види паперопластики	3	6	9
3	Знайомство з плетінням з газетних трубочок.	3	30	33
4	Види плетіння з газет. Техніка ажурного плетіння.	6	45	51
5.	Аплікація з паперу.	3	27	30
6.	Вироби з гофрованого паперу.	3	15	18
7.	Виготовлення виробів у техніці квілінг	6	48	54
8.	Екскурсії, конкурси, виставки, свята, тощо.	3	12	15
9.	Підсумкове заняття	-	3	3
10.	Разом	30	186	216

Зміст програми

1.Вступ (3 год.)

Теоретична частина. Обговорення плану роботи гуртка на навчальний рік. Оформлення куточка гуртківця. Інструктаж із техніки безпеки.

Практична частина. Змагання: хто більше та якісніше складе поробок за вказаний час. Підведення підсумків.

2. Основні види паперопластики (9 год.)

Теоретична частина. Спільні риси та відмінності в конструюванні виробів в техніці паперопластики. Умовні позначення, базові форми.

Практична частина. Виконання витинанки, аплікації, гофрування. Складання фігурок за зразком.

3. Знайомство з плетінням з газетних трубочок (33год.)

Теоретична частина Чарівні властивості паперу. Історія виникнення плетіння з паперу.

Практична частина Вирізання смужок для скручування трубочок. Основні правила роботи . Прийоми і способи фарбування виробів.

4. Види плетіння з газет. Техніка ажурного плетіння (51 год.)

Практична частина Ланцюжок. Плетіння по колу. Плетіння маленького кошика. Ситцеве плетіння . Панно.

5. Аплікація з паперу (30 год.)

Теоретична частина. Види аплікації: предметна, сюжетна, тематична. Аплікація площинна та об'ємна. Способи виготовлення аплікацій. Етапи виготовлення аплікацій з паперу. Підбір матеріалів за якістю, текстурою, кольором. Поняття про текстуру, колір, колорит, контраст, ажур. Культура і естетика під час виготовлення аплікацій. Правила техніки безпеки при роботі з ножицями.

Практична частина. Виготовлення аплікацій: «Букет квітів», «Подарунок до свята», «Пори року». Аналіз виконаних робіт.

6. Вироби з гофрованого паперу (18 год.)

Теоретична частина. Гофрування паперу за допомогою «долинок « і «гірок», застосування елементів «ялинкових структур». Зразки та ілюстрації виробів із гофрованого паперу, зокрема, англійського дизайнера Поля Джексона. Авторські роботи Ольги Сухаревської.

Практична частина. Виготовлення найпростіших виробів, виконаних у техніці гофрування: квіти, листівки, метелики, рибки, пташки, закладки, ліхтарики.

7. Виготовлення виробів у техніці квілінг (54 год.)

Теоретична частина. Історія виникнення квілінгу. Сучасні тенденції квілінгу. Основи техніки квілінгу: необхідні матеріали, інструментарій, основні квілінгові форми. Техніка безпеки при нарізуванні смужок паперу та складанні основних форм. Ознайомлення з прийомами виготовлення виробів у техніці простого квілінгу. Поняття про схеми виготовлення виробів. Принцип складання схем. Конструювання виробів за схемами. Прийоми створення виробів 8 у техніці простого квілінгу.

Практична частина. Нарізування паперових смужок різного розміру, складання основних квілінгових форм, створення квілінгових «петельчатих» форм, складання технологічної картки із зразками форм.

Ознайомлення із схемами, створення власних схем, виготовлення виробів за схемами «Квіти для мами», «Букет», «Метелики», виготовлення аплікацій технічного змісту за допомогою квілінгових форм, виготовлення плоских фігурок тварин, створення власних конструкцій. Аналіз виконаних робіт.

8. Екскурсії, конкурси, свята, виставки (15 год.)

Виконання робіт на виставки, конкурси.

9. Підсумкове заняття (3год.)

Захист конкурсних робіт гуртківців. Відзначення кращих учнів.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- техніку створення виробів із газетних трубочок;
- техніку виготовлення простих поробок із газет;
- техніку безпеки під час роботи.

Вихованці мають вміти:

- виготовляти вироби з газетних трубочок;
- використовувати різні прийоми та техніки при виготовленні виробів із паперу;
- виготовляти об'ємні поробки з використанням газетних трубочок;
- класичні кусудами із шести модулів;

У вихованців мають бути сформовані компетенції:

пізнавальна – оволодіння знаннями про папір, його виробництво, види, властивості, способи конструювання з паперу;

практична – формування практичних вмінь і навичок роботи з папером; виготовлення поробок у різних техніках;

творча – формування творчої особистості, емоційний, фізичний та інтелектуальний розвиток;

соціальна – розвиток позитивних якостей особистості: працелюбність, самостійність, наполегливість; формування дружніх стосунків у колективі.

Основний рівень, другий рік навчання НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№	Тема	Кількість годин		
		теоретичних	практичних	усього
1.	Вступне заняття	2	-	2
2.	Основні види плетіння з газет	2	4	6
3.	Плетіння з газет	6	30	36
4.	Штучні квіти у флористиці	4	16	20
5.	Сучасні стилі та напрями флористики та фітодизайну	2	6	8
6.	Виготовлення тематичної композиції	2	10	12
7.	Колаж	2	6	8
8.	Види декоративних картин, їх виготовлення	2	6	8

9.	Декупаж	2	10	12
10.	Виготовлення робіт в декількох техніках конструювання	2	14	16
11.	Сюжетні композиції	2	12	14
12	Підсумкове заняття	2	-	2
	Разом	28	116	144

1. Вступне заняття (2 год)

Бесіда: «Гармонійний і прекрасний, неповторний світ — мій власний». Зміст і мета роботи гуртка. Техніка безпеки.

Практична частина . Змагання: хто більше складе виробів на вказану тему за певний час. Підведення підсумків.

2. Повторення основних тем (6 год)

Теоретична частина. Умовні позначення й базові форми. Плоскі та об'ємні конструкції, виконані в різних техніках.

Практична частина . Виготовлення газетних трубочок .

3. Плетіння з газет (36 год)

Теоретична частина. Бесіда на тему «Техніка плетіння з газет». Утилітарне і декоративне значення виробів із газет.

Практична частина. Виготовлення складних об'ємних конструкцій, виробів нестандартних форм. Плетення плоских виробів. *Об'єкти праці*: панно, рами, тарелі, фруктошниці, таці, блюда, хлібниці тощо. Плетення меблів. *Об'єкти праці*: табурети, стільці, крісла, етажерки, журнальні столи тощо.

4. Штучні квіти у флористиці (20 годин)

Теоретична частина. Штучні квіти, їх різноманітність та робота з ними. Методи і принципи

виготовлення штучних квітів із різноманітного матеріалу (тканина, креп-папір, промислові відходи, природний і рослинний матеріал).

Практична частина: Виготовлення штучних квітів із тканини. Виготовлення штучних квітів із креп-паперу. Виготовлення фантастичних квітів із промислових відходів. Створення букетів і композицій із виготовлених квітів. Виготовлення букетів із купованих штучних квітів. Виготовлення композицій із купованих штучних квітів. Техніка поєднання штучних квітів і сухоцвітів.

5. Сучасні стилі та напрями флористики та фітодизайну (8 год.)

Теоретична частина. Фітодизайн. Сучасні напрями та тенденції флористики та фітодизайну. Сучасні букети: каркасні букети, шоу букети, техніки виготовлення букетів та композицій.

Практична частина : Техніка виготовлення різностильових каркасів для букетів. Складання букету на каркасі.

6. Виготовлення тематичної композиції (12год.)

Теоретична частина. Види та призначення тематичної композиції. Особливості побудови тематичних композицій.

Практична частина . Виготовлення композиції .

7. Колаж (8 годин)

Теоретична частина. Флористичний колаж. Стилi колажу. Техніка виготовлення площинного колажу із засушених рослин. Паспорту, фон його виготовлення. Види колажу. Гармонія кольорів.

Практична частина: Техніка виготовлення паспорту. Виготовлення фону для колажів. Виготовлення об'ємного колажу.

8. Види декоративних картин, їх виготовлення (8годин)

Теоретична частина. Декоративні картини та панно. Матеріали, необхідні для виготовлення картин.

Практична частина. Виготовлення картини .

9. Декупаж (12год)

Теоретична частина. Декупаж (фр. decouper — вирізувати)- техніка декорування різних предметів, основана на приєднанні малюнка, картини або орнамента (зазвичай вирізаного) до предмета. Історія виникнення техніки декупаж. Прямий, зворотній, об'ємний, розписний декупаж. Вибір кольору, пропорцій, композиції. Матеріали, інструменти, підготовка до роботи, виготовлення виробів, висушування, лакування. Техніка безпеки.

Практична частина . Декорування різноманітних предметів у техніці декупаж.

10. Виготовлення робіт в декількох техніках конструювання (16 год.)

Теоретична частина. Підходи до створення в декількох техніках конструювання робіт: вивчення відомих моделей середнього ступеня складності; внесення деяких змін у відомі класичні моделі: на основі рис схожості заготовки з реальним об'єктом; розробка моделі за задумом і кінцевим результатом. Демонстрація на прикладах.

Практична частина. Виготовлення індивідуальних та групових виставкових робіт в одній або декількох техніках конструювання з паперу.

11. Сюжетні композиції (14 год)

Теоретична частина. Вимоги до сюжетних композицій.

Практична частина Виготовлення тематичних колективних та індивідуальних робіт у різних техніках виконання. Окремі вироби або групові сюжетні композиції за задумом або на вказану тему

12. Підсумкове заняття (2год)

Теоретична частина Творчий звіт гуртківців з демонстрацією виробів. Відзначення кращих вихованців.

ПРОГНОЗОВАНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Вихованці мають знати:

- напрями розвитку мистецтва паперопластика;
- використання різних елементів для створення виробів з газет;
- каркасні моделі в техніці газетоплетіння;
- правильно підбирати кольори при оздобленні виробів;

Вихованці мають вміти:

- виготовляти предметно-декоративні вироби із паперу;
- виготовляти вироби у техніці гофрування;
- виготовляти складні конструкції із газетних трубочок.

У вихованців мають бути сформовані компетенції:

пізнавальна – набуття знань про папір, його виробництво, види, властивості, способи конструювання з паперу;

практична – формування практичних вмінь і навичок роботи з папером; виготовлення поробок у різних техніках, застосування основних прийомів роботи;

творча – формування творчої особистості, емоційний, фізичний та інтелектуальний розвиток; задоволення потреби особистості у творчій самореалізації;

соціальна – виховання культури праці; формування дружніх стосунків у колективі; відчуття відповідальності, колективізму, взаємодопомоги.

Список літератури

1. Афонькин С., Афонькина Е. Игры и фокусы с бумагой /С. Афонькин, Е. Афонькина. – М.: Рольф Аким, 1999
2. Бородянец В. Создание комфортного психологического климата занятий в объединениях детского технического творчества / В.Бородянец // Доп. образование и воспитание. – 2008. –№2. Д. Чиотти. Узоры из бумажных лент/ Д.Чиотти. – М.: Мир книги, 2009.
3. Богатеева З. Чудесные поделки из бумаги /З.Богатеева. – М.: Просвещение, 1991.
4. Веремійчик І. Граючись, вчимося / І.веремійчик. – Тернопіль: Мальва, 2002.
5. Волобуєва Т. Розвиток творчої компетентності школярів /Т.Волобуєва.
6. Воронова О. В. Декупаж: Новые идеи, оригинальные техники.- М.: Эксмо, 2010.
7. Гура Л.П. та ін. Прикрась свій дім. — К.: Техніка, 1990.
8. Давидюк Н. Керівнику гуртка, студії, творчого об'єднання / Н.Давидюк.- Рівне:РОППО, 2009.
9. Д. Чиотти. Оригинальные поделки из бумаги/ Д.Чиотти. – М.: Мир книги, 2007.
11. Заброцький М. Основи вікової психології / М.Заброцький. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2006.
12. Зайцева А. Искусство квиллинга. Магия бумажных лент/А.Зайцева. - М.: Эксмо, 2009.
13. Мейстер Н. Бумажная пластика/ Н.Мейстер. – М.: Астрель, 2001.
- 14.Програми з позашкільної освіти. Науково-технічний напрям. Випуск 1. – К.: Грамота, 2007.
15. Сухомлинський В.О. Людина – найвища цінність // Вибрані твори: У 5–ти томах. – К.: Рад. школа., 1977. – Т.5. – С.440–446
16. Уолтер Х. Популярный квиллинг. Цветы. Птицы. Животные из бумажных лент /Х.Уолтер. – М.: Ниола - Пресс, 2008.

17. Уолтер Х. Узоры из бумажных лент/ Х. Уолтер. - Москва, 2009.
18. Уолтер Х. Цветы из бумажных лент. Практическое руководство/ Х.Уолтер. – Москва, 2009.
19. Чен. Н. В. Нетрадиційні техніки зображення: Навчально-методичний посібник. – Харків: Скорпіон, 2007.
- 20.Шарабура О. Народне мистецтво в естетичному вихованні дітей // Нова педагогічна думка: Науково-методичний журнал. – 2004. – № 2.

СПИСОК САЙТІВ

1. http://magic-work.ru/publ/vidy_rukodelija/kvilling/20-1-0-90
2. <http://stranamasterov.ru/node/1364>
3. <http://stranamasterov.ru/node/87998?tid=451%2C587>
4. http://sdelaj.com/workshop/quilling/491-master_class.html
5. <http://www.liveinternet.ru/users/3624726/post119694268/>
6. http://www.kniga.com/books/preview_txt.asp?sku=ebooks310188
7. <http://www.rosa.ua/ua/profi/3540/>
8. <http://www.rosa.ua/ua/gallery/5104/>
9. <http://www.pletenizpapiru.cz>
10. <http://kalyna.ucoz.ua>